

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 .
 Helyben káshes borítva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 .
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
 ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kérésekre visszajárás
 vagy megválaszolás nem vállalunk.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.

Egyes mások ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD, febr. 20.

Temesi pasalik.

Ismerem Lendl Adolfnak egy pár természettudományi munkáját, helyesebben cikkét, magam is éreztem, másokon is láttam a frappáns hatást, mit pompás állatbiológiai csoportjai okoztak az ezerévi kiállításon; ugynevezett fél preparátumai korszakalkotók a természetrajzi tanítás terén, mindezekért — bár sohasem láttam — bizonyos tiszteletet és vonalmat éreztem iránta.

Nos! ezután első fokra emelkedik nagybecsülésemben.

Szinte melegít az a szeretet, mely röpiratában érzik a nép nyomorusága iránt s bár, míg olvasom, az én vérem is felforr az igazságtalan basáskodások leálcázására, ő bár kerületéről ír, teszi ezt minden nagyképűsködés nélkül.

Második röpiratát adta ki Lendl dr. »A nép vagyoni romlásáról.«

Különösen a közalapítványi bérletrendszer és közigazgatási birságolásokról szól.

Nem ő lázít, hanem a tények.

Hitvány kanapé-pör miatt hogyan szenved a magyarosodás ügye, atyafiságos tekintetek miatt mint marad föld és kenyér nélkül egész falu népe, politikai okokból, hogy pusztul a birságolás alatt a módosabb paraszt is, mellékjövedelem miatt, hogy esnek szándékosan a telek-könyvi zavarok, igazán vért forraló sorrendben következnek a kis füzetben.

Hallatlan is az a diskreczionális hatalom, mely egy-egy szolgabíró kezébe van letéve. És kérem, mondjanak egyetlen esetet, mikor ez a pasaszerű önkényjog a nép anyagi feljavulására vagy a magyarság érdekében hozott volna gyümölcsöket.

Mindig csak a nép megdolgozására volt jó, a jövődől választások szempontjából.

Ki ne ismerné, hogyan mennek a bíró és jegyzőválasztások? Az egész község minden ereje semmi a főbíró ur egyetlen szava előtt. Az ő jelöltjeiből kell választani, mert egyszerűen nem jelöl mást, ha nem akar.

Ilyen durva jogot lehet adni megszállott tartományban, vagy hazafiatlankodó kerületekben mintegy statáriális jog gyanánt, de állandó jogrendnek türethetetlen még papíron is, hát még gyakorlatban?

A Kaffkák csak kimetszik a gennyedő keléseket, de ki adja vissza a vesztett vért és elpusztult izmokat?

Oly vegyes nemzetiségű kerületben, mint Temesmegye, évtizedekre öli meg a magyarság ügyét az a sok visszaélés, mit Lendl felsorol s tökéletesen elpusztítja a népet.

Fordított ruthén akció ez, a mit Lendl végez. Ott szipolyoktól mentik a népet, itt a basáktól szabadítják.

Tisztelet Egán és Lendl akcióinak, egyforma tisztelet s egyforma megvetés azoknak, kik miatt ez akciókra szükség van.

P—y.

A magyar-csèkei választás.

A jövő kedden, február 24-én lesz a képviselőválasztás Magyar-Csékén.

A jelöltek közül dr. Adorján Emil függetlenségi és dr. Dési Géza szabadelvű sorra járnak a községeket, s igyekeznek hivatást hódítani. Papp János főjegyző, a szabadelvű párt hivatalos jelöltje nem megy ki a kerületbe.

Dr. Adorján Emil tegnap délután tartotta meg programbeszédjét Magyar-Csékén, a környékről összesereglett óriási közönség előtt. A függetlenségi párt minden községben nagy hódítást tesz.

A hatóság attól tart, hogy egyes helyeken összeütközések lesznek, s ennek meggátolása végett ma, szombaton egy század katonaság vonul ki Nagyváradról Rossia községbe.

A katonai javaslatok Bécsben.

Bécsből jelentik, hogy a katonai javaslatok tárgyalását éjjelután félkettőkor befejezték. Kiofac indítványozta az ülés félbeszakítását, de 216 szavazattal 53 ellen leszavazták. Beszéltek még Noske és Holansky, mire Popowski indítványozta, hogy azonnal fogjanak a harmadik olvasásba. Eldersch (szociáldemokrata) tiltakozik, hogy hajnalban legyen olyan javaslatnak harmadik olvasása, mely oly rengeteg terheket ró a lakosságra. A császárnak a törvényt oda akarják rakni a reggeli kávé mellé; jó lesz uzonnára is. — A sürgősséget kétharmad többséggel és nyomban a törvényt harmadik olvasásban is megszavazzák. Iro felkiált: »Habt Acht! Gewehr heraus! Rechts schaut! és belefog a »Gotterhalte« éneklésébe. Ezzel az ülés véget ért. Még a második olvasás során a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A végrendelet.

Írta: I.-H. Rosny.

Mintegy tíz év óta ismertem az öreg Lambersacot. Szeszélyes különcz volt az öreg. Magam sem tudom, miért kedveltem annyira. Talán csak azért, mert pompásan értett az anekdoták elmondásához. A vendéglátás nem volt valami erős oldala: nyáron tulságosan meleg és télen hideg volt a szobája; a tea és az apró sütemények pedig, amelyekkel megkínált, egyszerűen élvezhetetlenek voltak. Nem a fősvénységének kell ezt a rovására írni, hanem az öregnek nem volt semmi ízlése. A rózsza meg a sajt illata közt alig talált valami különbséget; ami pedig a ruházódását és egyéb különöségeit illeti, azok olykor szánalmas hatást tettek az emberre. Mizanthrop volt, érzéketlen a luxus, a kényelem iránt, noha igen tekintélyes vagyonra volt, melynek jövedelméből a

legválogatottabb pompát is megszerezhetné volna.

Egy téli reggel holtan lelték az ágyában. Akkor épen uton voltam. Amikor visszatértem, a kocsi, aki a pályaházból hazavitt, mondta el nekem, hogy meghalt és eltemették. Őszinte bánatot éreztem öreg barátom elveszte fölött, akit, ime, sohasem látok viszont s akiről sohasem fogok többé hallani.

De nem így történt.

Alig hogy visszatértem, levelet hoztak a számomra; Norval közjegyző fölkerít, hogy látogassam meg, mert tudatnia kell velem Lambersac utolsó akaratát.

Azonnal a közjegyzőhöz siettem, aki elmondta nekem, hogy Lambersac áltaiános örökösévé tett engem, de egy feltétel alatt. Felelősséggel kell vennem kis unokahugát, Cécile Lambersac kisasszonyt, ellenkező esetben a mintegy fél milliónyi hagyatékát a város muzéuma számára adományozza.

Ez a végrendelet nem okozott nekem nagy örömet. Más pénzére ugyan nem volt szükségem, de különben is egy bájos fiatal leány,

Alice C... kisasszony, már bírta a szívemet. Szettem őt, még pedig abban a boldog tudatban, hogy ő sem idegenkedik attól a gondolatától, hogy a hitvesemmé legyen. Ami pedig C... urat, Alice atyját illeti, ő is mindenképpen méltónak tartott a leányához. Ha mindezekhez hozzáteszem még azt, hogy Alice hat-százezer franknyi hozományt, s még jóval tetemesebb örökség reményét viszi urának nászajándékkul, könnyen elképzelhető, mennyire képzelenségnek tartottam az öreg különcz végrendeletét. Képtelenségnek és mégis kegyetlennek, mert Norval közjegyző azt is elmondotta nekem, hogy Cécile Lambersac szegény leány, aki maga kénytelen dolgozni, s fáradságos munkával még beteg anyját és tíz éves kis öcscsét kell eltartania. Az én öreg néhai barátom ezzel az intézkedésével elvesztette minden becsülésemet. Nem és átalítottam ott a közjegyző előtt gazembernek nevezni a szeszélyes különczöt. Es mind n részvétem mellett, amit a szegény család iránt éreztem, visszautasítottam az örökséget.

FÁBRY TESTVÉREK nagyáruháza Nagyváradon, Fő-utca. Telefon 76.

Ajánljuk a Farsangi Idényre legdivatosabb és legfinomabb árukkal ellátott raktárunkat a n. é. közönség figelmébe.

Claqueok, Cylinderek, Hímzett és Redős Ingek, Gallérok, Kézeltők, Nyakkendők, Glace-Kezityük, Harisnyák, Zsebkendők, Inggombok, Illatszerek stb. meglepő szép választékban!

Női és férfi valódi CHEWREAU-LACK CZIPÓK. (melyek nem törnek meg) egyedüli eladása! 182
 Lelkiismeretes kiszolgálás! Mérsékelt árak! Keresztény üzlet!

2. §-hoz elfogadták Chiari indítványát, hogy a magasabb ujonczjutalékok csak akkor lehet sorozni, ha a törvényt Magyarországon elfogadják.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 20.

Elnök: **Apponyi Albert** gróf.

Az ülés megnyitása után

Belicska Béni, az állandó igazoló bizottság elnöke Ciocian János mandátumát igazoltnak jelenti ki

Neményi Ambrus, a pénzügyi bizottság elnöke betérjeszi a bizottság általános jelentését az 1903 évi költségvetésről és részletes jelentését az egyes tárczák költségvetéséről.

Elnök: Az elnökségnek előterjesztése nincs, következik a napirend:

az ujonczjavaslatok

folytatólagos tárgyalása.

Bizonny Akos: A jelen javaslatot nemcsak szociális és gazdasági, hanem politikai és közjogi szempontokból is fontosnak tartja, mely kihatással lesz jövő alkotmányos életünkre. Nem a kaszárnya ablakából kihajolva ítéli meg a dolgokat, mert a szakértői előadók rendszeren téves nyomokon járnak. Előre kijelenti, hogy egy fillért sem szavaz meg, mert a közös hadsereg ellentétben áll a nemzet önállóságával. (Helyeslés a balon és szélsőbalon.)

Kubik Béla: Ne diskuráljanak odaát.

Elnök: Csendet kérek képviselő urak.

Kubik Béla: Valóságos börze folyik ott. (Elnök csenget.)

Kubinyi Géza: Hát maguk nem beszélgetnek?

Endrey Gyula: Nem bizony!

Elnök: Csendet kérek képviselő urak!

Bakonyi Samu: Odaát kaszinóznak!

Gabányi Miklós: Ott a dobos sarokban!

Kubinyi Géza: Hiszen úgy hallgatunk, mint a hal!

Rákosi Viktor: Egész börze folyik ott.

Bakonyi Samu (a szónokhoz): Ne beszélj addig, míg el nem hallgatnak. (Elnök csenget.)

Kubik Béla: Széll Kálmán, a hadvezér miért nem csinál rendet?

Széll Kálmán: Mi baj van Széll Kálmánnal? Nem szolt egy szót sem Széll Kálmán! (Derűtlenség.)

— Ej! — mondta Norval szeliden — gondolkozzék még néhány napig... az ilyen dolog sosem sürgős.

Ezzel már nem sokat törődtem. Amikor az irodából eltávoztam, még föl voltam háborodva, de a kellemes délután végén, amelyet a bájos barátommal töltöttem, már csaknem teljesen elfelejtettem az egész esetet.

Éjjel azonban mégis gyötörni kezdett a gondolat. Eszembe jutott a szegény leány, akinek egész jövő boldogsága tőlem függ. Elképzeltem nyomorukat, szenvedéseiket; talán éheznek is. És mindezt én egyetlen szóval megváltoztathatnám. A tépelődés oly erős hatással volt reám, hogy valósággal lázas lettem tőle s egész éjszakán át nem voltam képes a szememet lehunyni. Elhatároztam, hogy másnap meglátogatom őket és segíteni fogom őket nyomorukban, mert hiszen most már én vagyok minden bajuk oka. Ez az elhatározás lecsillapította nyugtalanságomat s pár órai alvást szerzett nekem.

Másnap L. városkába utaztam, ahol a nyomorgó család lakik.

Ami a házukban a szemeim elé tárult, még szomorubb volt annál, amint elképzeltem. Az anya ott ült egy karosszékben; amikor megpillanttam, szinte megrémültem ennek a beteg vézna arcának a szenvedő kifejezésétől. De volt a tekintetében valami, a büszkeségnek az a határozottsága, amelyből azonnal meg-

Rákosi Viktor: Epen az a baj.
Elnök: Legyenek már csendben képviselő urak!

Bizonny Akos: A jelen javaslat a védelem szempontjából is káros és veszélyes. Ezt történelmileg bizonyítja be. Hosszasan ismerteti a római hadseregnek szervezetét és történetét. Majd a magyar nemzet történelméből ismerteti a hadsereg fejlődését. Különösen a magyar nemzeti hadseregét és oda konkludál, hogy a hadsereg legerősebb megvilátkozása valamely nemzet multjának, nemzeti aspirációjának. Goethe is azt mondja, hogy valamely ország társadalmát legjobban a hadseregen át lehet megismerni. A hadsereg ugyanis a néphez alkalmazkodik. Csak nálunk nincs így. Magyarország hadseregét beolvastották a közös, illetve tisztára csak osztrák hadseregbe. E révén remélik megközelíteni az abszolút egységes osztrák birodalmat. Ez mind azt bizonyítja, hogy a nemzeti hadsereg nélkül nincs önálló nemzet sem. (Elnök helyeslés a balon és szélsőbalon.)

A tulajdon legfőbb érve a haditerhek megadása érdekében: a nagyhatalmi állás. Németek azt tartják, hogy már őseink is belátták egy közép-európai nagyhatalom szükséges voltát és ez nem lehet más, mint Ausztria-Magyarország egyesülése. Vannak, akik Hollós Mátyásra hivatkoznak, aki e célból hódította volna meg az osztrák tartományokat. Ez tévedés, mert Mátyásnak a terve az volt, hogy a német császárságot elnyerje, ez tehát csak egyéni politika volt.

A miniszter magyarázata.

— A félreértett magyarázat. —

A miniszter által kiadott Utasítás nagy konsternációt idézett elő mindazon városok községi iskolaszékeiben, a melyek elég intelligensek felogni annak a nagyfotosságu autonom jognak a horderéjét, a melyet az 1868. és 1876. évi népoktatási törvények az iskolafentartók számára — az iskola belételebe való beleavatkozás folytán is — biztosítanak.

Különösen bántotta ez a rendelkezés az olyan városokat, a melyek a tanügyre horribilis összegeket áldoztak és áldoznak s az új utasítás következtében a rendelkezés jogát elvesztvén, csak a fenntartás köteleessége hagyott fenn számukra; még az olyan előkelő városok sem képeztek kivételt, a melyek a kor szavát megértve, a modern haladás útjára léptek s az iskolák tanulmányi felügyeletét és tanügyi adminisztrációját ahhoz értő szakfel-

ügyelőkre bízák. Mert iskolafelügyelők vagy felügyelő-igazgatókról az új utasítás egyetlen §-a sem szólt.

A panaszos feliratok egymást érték a miniszteriumban, de sürgették az utasítás sérelmes §-ainak a megváltoztatását az illető városok polgármesterei és országgyűlési képviselői is.

A miniszter maga is belátván a helyzet tarthatatlanságát és mérlegelvén a kívánalmak jogos voltát az új utasítás nehézményelt §-ai alul a törvényhatósági joggal bíró városokat feloldotta, illetőleg a sérelmeket külön intézkedéssel, külön magyarázó rendeletben orvosolta.

Sok fejtörést okozott ez a magyarázat odafenn a miniszteriumban is. Mert ennek a magyarázatnak olyanok kellett lenni, hogy az eredeti utasításon csorbát ne üssön, de azért a kívánalmakat mégis kielégíthesse. Ennyit joggal megkövetelt a miniszteri reputáció.

Hát dicséretére legyen mondván a miniszterium jogászainak, ez a nehéz probléma fényes megoldást nyert. Mert, hogy a tanulmányi felügyelet jogát elvette az iskolaszékektől az új utasítás, az ismeretes tény; most pedig nemcsak vissza kellett adni ezt az elkönfiskált jogot, de a szakfelügyelői állását is bele kellett magyarázni az új utasításba. Minő a két feladat a következő pár szóban nyert megoldást:

»Mindazon városokban, a hol külön városi szabályrendelettel iskolafelügyelői állás van rendszeresítve, az iskolafelügyelőnek, mint iskolaszéki tagnak kormányhatóságilag jóváhagyott szabályrendelettel körüirt hatásköre érintetlenül marad.«

Ezzel vissza van adva a tanulmányi felügyelet az iskolaszékeknek, mert hiszen a szakfelügyelőt az iskolaszékek választják és hatáskörét a városi törvényhatóságok által saját izletüknek megfelelően szabályozhatják; de a felügyelő-igazgatók állása is elismerést nyert, mert mint iskolaszéki tagok, de csakis így és nem másképpen a tanulmányi felügyeletet, ellenőrzést stb. végezhetik egészen olyan méderben, mint eddig, vagyis annak a szabályzatnak megfelelően, a mely a teendőket körvonaloza s a melyet a miniszteri utasítás magyarázó rendelet érintetlenül hagyott.

A nagyváradi felügyelő-igazgatónak az állását a városi törvényhatóság 1893. december hó 15-én tartott gyűlésében 377—893/17.155. sz. a. készített szervezeti és szolgálati szabályzatban körvonaloza.

Ebben a szabályzatban a felügyelő-igazgató összes teendői fel vannak sorolva csaknem ugyanolyan szavakkal, mint a minő teendőket a miniszter által kiadott új Utasít-

Néhány napi tépelődés után már valóságos eszemet éreztem veszteni. Egy éjjel azt álmodtam, hogy az anya meghalt az éhségtől és vele együtt haltak a gyermekei. Oly élnék volt ez az álom, hogy tisztán magam előtt láttam a vonagló, siró családot, amint térdén állva felém könyörögnek, de én ridegen veszni hagyom őket. Amikor reggel fölébredtem, a fejem forró volt s heves láz ütött ki egész testemen. Sietve felöltöztem, aztán elmentem a közjegyzőhöz és elfogadtam a hagyatékot.

Ami ezután következett, az talán még kínosabb volt mindennél. Udvarolnom kellett Cécilének; kijelenteni naponta, hogy igenis, ő tetszik nekem, meg hogy én képes leszek őt szeretni, sőt máris szeretem. Ő szomoruan hallgatta udvarias szavaimat, de megérezte a hangomból, hogy minden beczúzó szavam csak a szájalom hangja. Oh, jól láttam én, milyen szívesen taszított volna el magától s milyen örömmel vetette volna ki az ablakból az öreg Lambersac százezreit; de a mikor tekintete beteg anyjára esett, a kinek sápadt arcán immár az öröm pirja, az éltető boldogság ragyogott, akkor ő is mosolyogni kezdett és úgy tett, mintha elhinné minden hazugságomat. Hanem a házasságunk napjának gondolata mégis megborzongatott. Gyűlölttem azt a dátumot, amelyet kiűztünk esküvőnkre s minél inkább közeledett a nap, annál inkább idegesebb lettem én.

érttettem, hogy ebben a házban az alamizsnát sértésként utasítanak vissza. Leánya, Cécile, akinek szépséges arcán a szent martíromság nyugalma naiv jóssággal olvadt össze, ugyanazzal a fenséggel viselte az élete nehéz jármát mint a beteg anya.

Amikor eltávoztam tőlük, a lelkem mélyéig meg voltam hatva. Bármennyire is hangoztattam magamban, hogy így meg úgy, én nem tehetek semmről; bűnösnek éreztem magam velük szemben, vétkesnek a szomorúságukban, a szegénységükben, aminek mindennek én vagyok az okozója. És ez az érzés mind erősebb, mind kinzóbb lett. A nap minden szakában csak arra a szegény, szép leányra gondoltam, arra a vézna, szegény anyjára gondoltam, akik ott abban a nyomorult, homályos szobában most bizonyára szintén rólam álmodoznak: a megmentőjükről. Az én bájos Alice barátom társasága nem volt képes már e szüntelen gyötörő gondolatról megszabadítani. Sőt kezdtem már olyasféle csalódást érezni iránta; üresnek, unalmasnak találtam a szép leányt, akit tegnap még a rajongásig imádtam. Örök hosszág sétáltam a kertemben és tépelődéseim közepette huszszor is így kiáltottam fel:

— A kezembe veszem ezeknek a szegényeknek az életét! Szabad-e pusztulni hagyom Cécilet?

De aztán ismét mást gondoltam. Ismét képtelenségnek mondtam az öreg különöz végrendeletét.

tás az igazgatók számára előír. A törvényhatósági bizottság e határozatot az állás szervezeti és szolgálati szabályzata kapcsán jóváhagyás végett az ügyiratokkal 1864. jan. 31. felterjesztette, s a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1894-ik évi június hó 28-án 14.101. sz. a. az állás szervezetét a következőképpen hagyta jóvá:

„A törvényhatósági bizottságnak mult évi decz. 15-én 377—17.155. sz. a. kelt határozatát, melylyel a községi iskolákhoz évi 1400 frt fizetés, 300 frt lakbér s 100 frt ötödéves korpótlék illetményvel igazgatói állást rendszerezített, jóváhagyom s erről a közönséget a közlemények visszazárása mellett értesitem. A miniszter meghagyásából Gömör Öskár min. tanácsos.”

Ezzel az állást körvonalozó szabályzat is helybennagyást nyert.

Az iskolaszék 4 évvel később egy jobb s az eredetnél precízebb szabályzatot dolgozott ki s azt terjesztette föl a miniszterhez; a miniszter azonban ezt az iskolaszék által készített szabályzatot nem hagyta jóvá, mert a szabályzat módosítására, vagy új szabályzat készítésére — mondja miniszteri leirat indoklása — csak az eredeti szabályzat készítőjét: a város törvényhatóságát ismerheti el jogosultnak és illetékesnek.

A felügyelő-igazgatóknak (a nagyváradi-nak) tehát van kormányhatóságilag jóváhagyott szabályzata. Csak az a kérdés, hogy készít-e a törvényhatóság egy jobb és tökéletesebb új szabályzatot, vagy pedig meghagyja a régit?

Hisszük, hogy az új utasítás ezen új magyarázata végét veti annak az anomáliának, a mely városunkban talán túl korán is lábra kapott s egy új egészséges aera kezdetét jelent a tanügy terén, a mi ugy az ügyre mint az ügy képviselőire csak áldáshozó lesz.

(—rs.)

A pápai jubileum.

Nagyváradon.

Ő Szentsége XIII. Leó pápa uralkodásának negyedszázados jubileumát méltó fényvel ülte meg Nagyvárad katolikus társadalma.

A Nagyvárad Katolikus Kör már vasárnap fényes matiné, bankettet rendezett az egész világra kiható örömnép alkalmából. Tegnap pedig a tulajdonképpeni jubileumi napon, hálaadó istentisztelet volt a székesegyházban.

Végre itt volt a félelmetes nap. Az előtte való napon L-be utaztam, magammal vive azokat az ajándékokat, amiket menyasszonyom számára vásároltam. Izléses új ruhában fogadtott — sétat ajánlottam neki. A szomszédos tanya felé sétáltunk s egy parkban tartottunk pihenőt.

Amint a lombos fák alatt szótlanul egymás mellett haladtunk, Cécile lelkén erőt vett egyszerre a szomorúság. A szemei megteltek könnyekkel és remegő, de határozott hangon így szólt hozzám:

— Nem akarom, hogy ön boldogtalanná legyen miattam!

Magam sem tudom, mielő elérékenyedés vett erőt egyszerre rajtam. Valami heves, de mélyeségű ellágyulást éreztem, amely megrendítette egész valómat. Atkaroltam Cécilet és a szívemhez öleltem; ajkaim a szeméhez közeltek s ekkor éreztem, mint nedvesednek meg az ajkaim a könyveitől . . .

Es ebben a pillanatban átjárta a lelkemet valami határtalan jó érzés, egy fajta boldogságnak, annál azonban mélyebb, kifejezőbb: az önfeláldozás boldog gyönyörűsége.

Ettől fogva sohasem bántam meg, hogy Cécile lett a feleségem. A mi szememből ugyan nem abból a fajtából való, mint amelyről a költők daltal szólnak, de talán még annál sokkal igazabb, tartósabb, mert a hála és bicskölés alapján nőtt vonzalommal.

Már csütörtökön este és tegnap reggel ünnepi herangzúgás jelezte a keresztény világ örömet és a katolikus jellegű középületek ormairól pedig nemzeti szintű lobogót lengett az enyhe szél.

A székesegyház hatalmas boltívei alatt már háromnegyed 9 órakor a hívek nagy serege gyülekezett össze. Kilenccz óra előtt pár perczel érkeztek meg a notabilitások. Ott voltak dr. *Beöthy* László, dr. *Wallner* Ödön, *Hranyiczky* Károly, dr. *Gyöngyössi* István, *Reinle* Gyula Biharvármegye, *Bordé* Ferencz, *Lukács* Ödön, *Dús* László, dr. *Tóth* Márton Nagyvárad város, *Sávell* Kálmán főügyész, *Papp* Miklós pénzügyigazgató, *Sipos* Orbán kir. tiszfelügyelő, dr. *Bozóky* Alajos, dr. *Hoványi* Gyula, dr. *Molnár* Imre, dr. *Szolcsányi* Hugó a kath. jogakadémia, özv. báró *Gerliczy* Félixné, *Battig* Ferenczné, özv. Grunwald Henrikné a biharmegyei öngyület képviselőjében. Dr. *Nagy* Géza, *Vámosy* Mihály, dr. *Baróthy* Pál, *Tátray* Kálmán az ügyészség, *Bereczky* Géza, dr. *Imrik* Gusztáv a kath. kör és *Staubert* József igazgató, dr. *Tóth* Mihály, *Vidovich* Béla, dr. *Kardeván* Károly tanárok a reáliskola részéről. *Novotny* S. Alfonz igazgató élén a gimnázium tanári kara és ifjusága, *Makucz* Ernő zárdalelkész az Orsolya-zárda növendékei, *Nogely* István t. kanonok, igazgatóval a tanítóképző-intézet; továbbá az Erzsébet leányárvaház növendékei mindannyian lobogóval vettek részt az istentiszteleten. Ott láttuk a püspökségi és káptalani uradalmi tisztikar összes tagjait élén *Géczy* Lajos és *Papp* Imre tisztikkel.

Impozáns képet nyújtott a meglepő sok ragyogó katonai uniformis. *Schlemüller* Vilmos vezérőrnagy, báró *Carg*, *Schmidt*, *Békéssy* ezredesek, báró *Nagy*, *Lausch*, *Hummel*, *Lukács* alezredesek, *Vucic*, *Marschner*, *Fischer*, *Winkler*, *Horvát*, *Philippovich*, *Muráti* őrnagyokkal élén a 37-ik gyalogezred, a 7-ik huszárezred, a 19-ik hadosztálytüzérezred, 4-ik honvédgyalogezred, 2 honvédhuszárezred majdnem teljes tisztikara, továbbá a honvéd hadapródiskola tanári kara *Mayor* őrnagy, iskola-parancsnokkal.

A szent misét és előbb a »Te Deum«-ot *Vinkler* József v. püspök végezte nagy segédlettel. A káptalan tagjai Cappa mayorban jelentek meg.

A hatalmas zene- és énekkar több gyönyörű egyházi darabot adott elő.

A szent mise végén pedig az egész közönség ajkáról tört fel az egek Urához a pápai trónon Isten kegyelméből 25 évet elért XIII. Leó drága életéért esdő himnusz:

Tartsd meg Isten szent Atyánkat . . .

*

Hasonlóképen az összes templomokban voltak hálaadó istentiszteletek, melyeken a hívek mindenütt nagy számban voltak jelen.

A fővárosban.

XIII. Leó pápa jubileumát tegnap a katolikus egyház nagy tünepességgel ülte meg a fővárosban. A hivatalos főmise a budavári Mátyás-templomban volt, ahol *József* *Agost* főherczeg, *Augusta* főherczegnő, *Klotild* főherczegnő, a magyar kormány tagjai, a képviselőház és a főrendiház alelnöke stb. voltak jelen.

A misét *Vaszary* gyöngyösi érsek vezette. A misét dr. *Kohl* *Madárd* püspök celebrálta. A mise végén a pápai Hmnuszt énekeltek. A jubileum alkalmából az egyetemi templomban is volt tünepélyes mise.

UJDONSAGOK.

TAJEKOZTATO.

Febr. 22. A nagyváradi és biharmegyei 1848 49-iki honvédek közgyűlése d. e. 10 órakor, a városbáza kistanácsstermében.

Febr. 22. A Bölcsőde egyeslet Nogáll arczképlepleeése d. e. 11 órakor a városi zárdában.

Febr. 28. Tenyészbika vásár B.-Ujfajuban.

Márczius 1. A nagyváradi takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órakor.

Márcz. 1. Kath. Szabad Liceum előadás.

Márcz. 4. Tenyészbika vásár Tenkén.

Márcz. 7. Tenyészbika vásár Nagyszalontán

Márcz. 14. Kath. Szabad Liceum előadása (estély.)

Márcz. 29. Kath. Szabad Liceum előadása.

Apr. 18. Kath. Szabad Liceum zártnepélye.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnep d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* Wolafka dr. felolvasása Budapesten.

A rokkant munkások budapesti nyugdíjintézete április hó 26-án az egyesület 10 évi fennállásának megünneplésére a fővárosi új városbázán felolvasással egybekötött diszgyűlést tart. Ez alkalommal *Wolafka* Nándor dr. debreczeni v. püspök az egyesület méltatásáról tart felolvasást. Vázolni fogja a vezetése alatt álló nyugdíjgyesület 10 évi munkáját s az egyesület hivatásáról, jövő működéséről emlékezik meg.

* A főispán a fővárosban. Dr. *Beöthy* László főispán tegnap felutazott Budapestre. Utazása valószínűleg a magyar-csékei választással áll összefüggésben.

* A Katolikus Szabad Liceum márcz. 1-i előadására vonatkozólag többek kérdés-kérésére ez uton teszi közzé a rendezőség, hogy meghívók az összes előadásokra még mindig rendelkezésre állanak. A rendezőség ugyan nagy gondot fordított rá, hogy mindenki kapjon meghívót, a ki arra igényt tarthat. Minthogy azonban eddig közel ezer meghívót expedáltak, nem lehetett elkerülni, hogy egy-két meghívó el ne tévedjen. Egyszerű levelező lapon való megkeresés folytán azonban lapunk szerkesztősége szívesen küld meghívót.

* A tizforintos halála. A közönség figyelmét felhívjuk arra, hogy a régi tizforintos bankjegyek érvényessége február 28-án megszűnik és azokat többé fizető pénz gyanánt az állami pénztárak sem fogadják el. Az osztrák-magyar bank azonban (valamint ennek fiókintézetei is) e határidőn túl még egy hónapig írásbeli kérelemre a tizforintos bankjegyeket beváltják.

* A városi villamos mű igazgatója. A nagyváradi villamos mű igazgatói állására hirdett pályázat tegnap járt le. Az eredmény teljesen kielégítő, amennyiben több olyan pályázó van, akinek a szellemi képessége mellett gyakorlata is van a villamos művek vezetésében, mivel jelenleg is ilyen alkalmazást töltenek be. Összesen 23 pályázat érkezett be kellő időben. *Burger* Amáncz gépész-mérnök, aki jelenleg a frankfurti villamos mű igazgatója, német nyelven küldte be pályázatát. A legtöbb pályázat Budapestről jött, de van Ausztriából, Romániából is. A város jövő fejlődése szempontjából az a fontos, hogy teljesen alkalmas egyén kerüljön a villamos mű élére s onnyi és ilyen pályázók közül nem lesz nehéz a választás.

* A szabad gyülekezési jog érdekében. A mindennapi tapasztalatok alapján Pozsony város törvényhatósági bizottsága nem látja eléggé biztosítva az egyesületi és gyülekezési jogot s ezek törvényhozási rendezése végett feliratot intézett a képviselőházhoz s a feliratot pártolás végett Nagyvárad városának is megküldötte. A városi tanács közelebb tárgyalja a feliratot.

* **Hangverseny a női menház javára.** Nagy művelészetben lesz Nagyvárad közönségének része márczius 8-án. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet rendez szeszácziós hangversenyt a létesítendő női menház javára. A műsort még egyelőre a kíváncsiság fokozása végett nem szabad elárulnunk. A ki azonban a nőegylet elnöknőjének, báró *Gerlicsey* Félixné, szül. Korniss Lujza grófnőnek — ki ugyszólván egész életét a szegények gyámolításának szentelte — leleményességét, fáradhatatlan buzgalmát ismeri, az előre sejti, hogy a hangverseny páratlan lesz a maga nemében s egy estére egyesíteni fogja nemcsak Nagyvárad, hanem egész Biharmegye társadalmát. Legközelebb még visszatérünk a hangversenyre.

* **A bíróság köréből.** A nagyvárad kir. ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe *Virányi* Lajos végzett joghallgatót díjas joggyakornokká nevezte ki, *Nissalovsaky* Sándor színész-váraljai kir. járásbíró-sági díjtalan joggyakornokot pedig hason minőségben áthelyezte.

* **A gázgyár nyilatkozatai.** A nagyvárad gázgyár eddig minden engedély nélkül, egyszerű bejelentés mellett bontotta fel az utcák kövezetét és a járdákat. A városi főmérnök illetve tanács most akként intézkedett, hogy a gázgyár ezután minden uttest vagy járda megbontására hatósági engedélyt köteles kieszközölni. A gázgyárigazgató nem hajlandó a tanács ezen rendelkezésének eleget tenni hanem hivatkozik a várossal fennálló mező-désre, amelynek 2. §-a szerint: földmunkálathoz a gázgyárnak mindazon jogok és jelleget biztosítva van, amelyek a város közönségét megilletik. Kijelenti a gázgyár, hogy ezen jogaival élni fog. — Egy másik beadvány is érkezett be a várostól a gázgyárhoz. A városi tanács ugyanis felszólította a gázgyárat, hogy a gyár felrobbant épületének újja építésére záros határidő alatt adjon be tervezetet; egyben már most kijelenti a tanács, hogy az épület újból leendő felépítését közbiztonsági tekintetektől csakis a gyár telkének hátsó részén engedélyezi. Ezt a határozatot is nehézményeli gázgyár igazgatója. Hivatkozik a gyár 30 éves múltjára s a tervek beadását még korainak tartja, mert a mérnöki hivatal és rendőrség kívánalma szerint helyre van állítva a megrongált épület. Az ujjáépítésre nézve a tulajdonosokkal kell előbb megállapodni. Annak idején nem késnek a tervek bemutatásával s az épület helye is akkor bírálandó el.

* **Esküvő.** *Lobódka* Pál derék, fiatal iparos holnap, vasárnap délután 3 órakor tartja esküvőjét *Szálku* Mariska kisasszonnyal, *Szálku* Ferencz közbecsülésben álló nagyvárad iparos polgár kedves és szép leányával. Az esküvő nem a Szent László templomban, hanem a premontrei rend templomában megy végbe.

* **Iparosok és kereskedők figyelmébe.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az ipari munkák kötelező szüneteléséről szóló törvénybe a következő kivételt illesztette: „Az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. t.-czikk 3. §-a alapján a belügyi és földmívelésügyi miniszter urakkal, illetve a horvát-szlavon-dalmát bán urral egyetértőleg, hivatali elődöm 1892. évi márczius hó 5-én 14,837. szám alatt kiadott rendeletének II. A) 1 pontjához a következő rendelkezést fűzöm: q) A baromfi-hizlaldák üzemből tartásával járó összes munkálatok vasárnapokon, valamint Szent István király napján egész napon át végezhetőek. E rendeletem kihirdetése napján azonnal életbelép.”

* **A városi ingatlanok eladása.** Annyi rongyos, esekély jövedelmet hajtó épülete van Nagyvárad városának, hogy fele is sok volna. Az új városháza felépítése után még több rozoga ingatlan felszabadul, miért itt az ideje, miszerint a város megvalósítsa azt a régi tervet, hogy ezeket az ingatlanokat eladja a törvényhatóság. Egy bizottságot küldött ki a közgyűlés, amelynek az a feladata, hogy ezeknek a városi ingatlanoknak a becsértékét megállapítsa. Ma tartja zárulását ez a bizottság munkáját rövid időn belül előterjeszti.

* **Új cz. prépost és apát.** Ő Felsége *Chobot* Ferencz rákospalotai plébánosnak a Boldogságos Szűz Máriáról nevezett hatvani címzetes prépostságot, *Illek* Vincze újpesti plébánosnak pedig a Szent Mihályról nevezett Buda melletti Boldogságos Szűz Mária-szigeti cz. apátságot adományozta.

* **Az olasz leányiskolák elhelyezése.** Ez év végén a városi hivatalok bekötöznek az új székházba s így a mostani városháza felszabadul. *Köszeghy* József főmérnök előterjesztést tett, hogy az olasz községi polgári és elemi leányiskolát a mostani városházában helyezték el. Természetesen ez csak nagyobb szabású átalakítások és tatarozások eszközzése után vihető keresztül, amelyre a tervezetet is elkészítette a főmérnök.

* **Kedves egészségedre, kegyelmes ur!** Arról a vidám epizódról, amely tegnap a Fejérváry-Lengyel párbajnál megesett, hallgatnak az újságok. A második összecsapás után, tudvalevően, elgörbültek a viaskodók kardjai. A mig új kardot hoztak, Fejérváry báró orozimpái trüsszenté-re húzódtak össze és ő végzet, a komolyság e percében riadoszerű harsogással vegyített trüsszentés sustergett a miniszteri zsebkendőbe.

— **Kedves egészségedre kegyelmes ur,** hangzott a segítők jókívánsága.

Aztán folytatták a mérsékelt színezetű öldöklést Fejérváry báró és Lengyel Zoltán.

* **Letartóztatás a fővárosi Leszámitoló Bankban.** Csütörtökön délelőtt meglehetősen ritka jelenet játszódott le a Leszámitoló Bank pénztára előtt. Egy elegáns öltözött fiatal ember a bank egyik pénztára előtt zsebre akarta tenni azt az 1500 forintot, amelyet beváltott utánvételes fuvarlevelekért kapott. Egy detektív lépett elő s igazolásra szólította. A fiatal ember hebegve mondta meg a nevét és foglalkozását. Mikor a bank igazgatója megtudta, hogy ki az illető, még nagyobb lett az elképedés. A dolog ugyanis úgy történt, hogy a bank igazgatóságát kora délelőtt telefonon fölkererte Die Lenardo Fortunato utóda déligyümölcs nagykereskedő cég főnöke, hogy azt az embert, aki mostanában az ő aláírásával ellátott kisebb összegű fuvarutlevél értékét akarja fölvenni, tartóztassák le. A letartóztatott fiatalember pedig nem volt más, mint a nevezett cég főkönyvelője. A dolgról rögtön értesítették a Die Lenardo Fortunato utóda cég főnökét, a kit szintén nagyon meglepett a telefonozás ezen eredménye, mert legkevésbé sem sejtette, hogy a kit ő keres — a házitolvaj — az maga a főkönyvelő lesz. A könyvelő, J. L., kétségbeesve vallotta be bűnét, s főnöke maga kérte szabadlábra helyezését. A vizsgálat azért tovább folyik ez ügyben. A kár körülbelül negyvenezer korona.

* **Az Amerikai Aruház** üzletnagytás és építkezés végett a teljes rőfös és rövidáru raktárát a *Kalenda*-féle tüzlet helyiségbe *Sz. László tér* helyezte át, márczius 2-ig. A hol most a lehető legolcsóbban lehet vásárolni.

Igazságszolgáltatás.

Hélet a Saterényi-pörben.

A kolozsvári esküdt-bíróság csütörtökön hozott ítéletet a *Saterényi* miniszteri osztálytanácsos *Nadányi* hírlapíró ellen indított rágalmozási pörben.

Közudomásu, az annak idején általánosan tárgyalat Saterényi ügy. *Nadányi* ekkor azzal gyanúsította meg *Saterényit*, hogy pénzért állami szubvenziót eszközöl ki egyes gyáraknak.

A késő délután megtartott vád- és véd-beszéd után rágalmozás vétségében mondták ki az esküdtek bűnösnek *Nadányit* s e marasztaló verdikt alapján 2 havi fegyházzal és 100 korona pénzbüntetéssel sújtotta a törvényszék.

Nadányi semmisségi panaszt jelentett be.

Főbenjáró esküdtészeki tárgyalás.

Nagyarányu, főbenjáró bűnpörben ítélik meg a nagyvárad esküdtészek.

Triff Mihály és társai fölött mondanak ítéletet. Kéjgyilkosság kísérletével van vádolva *Triff* Mihály, aki a múlt év nyarán egy védtelen asszonyt fa szedés közben aljasan megtámadott és kirabolt. A tárgyalás *Nagy* Ferencz törvényszéki elnök vezetésével reggel 9 órakor kezdődik.

Faluvégi bicskások. Nap-nap után a büntető bíróság elé kerülnek a duhaj, garázda falurosszai, akik szeszből merített ihlettel veregetik be a pajtásaik koponyáit.

Tegnap két legény kapott effajta hetykélkedésért 4—4 havi fegyházat.

Az egyik *Andru* Juon szálas hegyi mész, aki Pesterén a múlt év októberében késelte meg egyik cimboráját.

A másik *Sipos* Samu mezőszasi dalia, a ki *Buliska* Janinak látta el a baját.

Mind a kettőt súlyos testi sértés vétségéért 4—4 havi fegyházzal büntette a törvényszék.

IRODALOM.

A kis püspök. *Irta Lovassy* Andor. Hogy *Lovassy* Andor, a ki Nagyváradon igen jó humorista volt, Tordán hogyan irhatott ilyen rossz darabot: azt nem értem. Hogy beküldte pályázatra, azt értem; pályázni nem nehéz. Hogy megnyerte a debreczeni Csokonai-kör díját: azt megint nem értem. De hogy a darab a színpadon alaposan bukott: azt már nagyon is értem. Ezek után azonban még mindig talány marad előttem, mire való volt a kis püspököt nyomtatásban is kiadni?

A kis püspök még csak kispap, de nagy kujon, s képtelenül együgyű, akár csak a többi szereplő. Az volna a hivatása, hogy püspökké legyen, de nagyon kifelé vonzza a kedve a reverendából, s így nem való egyébre, mint-hogy néhány rossz viczcet mondasson vele a szerző. A kis püspöknek első dolga belebolondulni az első leányba, a kit meglát, második, hogy megöleli, harmadik a csók, negyedik, hogy sonkával bójtöl, s Amor csevegéseit olvassa a breviárium helyett. Így aztán semmi-ben sem különbözik a tüzérkaplártól, az is egy fűtlyre szerelmes lesz, csak annyival jobb, hogy Amor csevegéseit nem olvassa. Uri leányok: ölelkeznek fiatal emberekkel első üdvözléssel. A nevelő is csip magának egy nyugalmazott huszárcapitányt, s annak úgy meg-szavolja a nyugalmát, hogy elvéteti magát ve-

feleségül. Van egy papa és mama, a kik férjhez is adták a leányukat, meg nem is, egy czimzetes püspök, a ki okos is, nem is, meg egy bizonytalan felekezetű fürdőorvos, aki határozottan okos, mert alaposan ért a becsapáshoz.

Ezekből lesz három felvonásra mért u. n. vigjáték, voltaképpen pedig unalmasan egyhangu örökös csókolódzás, kibuvás, bebuvás és hallatlanul rossz vicczek. Szinte örül benne a lélek, mikor látom, hogy három felvonásbeli kioldás után végre vagy három új pár esdő áldást; nagyon szívesen! ha ezek a házasság életben is ilyen silány élezceteket gyártanak, biztos a három válóper, s ez az ügyvédi kar mai sanyaru helyzetében nem megvetendő csékélység.

Hogy a műről minden megemlítésre érdemes dolgot elmondjunk, írjuk ide, hogy Tordán nyomatta Füssy és Sztupjai ezelőtt Harmath J. a királyhágóntuli részek legrosszabb betűivel. Notandum: csak kézirat gyanánt. Maradhatott volna bátran kéziratnak, gyanánt nélkül.

—r.

Magyarország gazdasági állapota a XVIII. század végén sem volt valami fényes. Közjogi kérdésekkel foglalta el a kormány a nemzetet s ezalatt Bécsben kizsákmányoltak gazdaságilag. S mégis megélt ez az ország, oly csodálatos volt a magyar föld termő ereje s oly kevés aránylag az idegen árak fogyasztása, hogy a kivitel értéke jelentékenyen meghaladta a behozatalét.

Ezekről az állapotokról rajzol igaz és színes képet Marczali Henrik kitűnő tudósunk, a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 178. füzetében. Egy füzet ára 60 fillér, egy kötet díszes félbőr-kötésben 8 frt. Kapható minden hazai könyvkereskedésben s részletfizetésre is a kiadóhivatalban: Révai Testvérek irodalmi intézet, Budapest, VIII., Üllői-ut 18.

MULATSAG.

FARSANGI NAPTAR.

Febr. 21. Honibál a Vöröskereszt javára.
Február 22. Tüztöltő bál a Zöldfában.
Febr. 22. Batyu bál Pecze-Szöllőssön.

A mai pettyes karton bál.

A miről hetek óta oly sokat beszéltek a korzón, jourokban, ma valóra válik.

Az ideai farsang szenzációja, a »Vörös Kereszt-Egylet« pettyes karton bálja ma este zajlik le a »Fekete Sas« fehér alapu vörös keresztekkel díszített kartonnal behuzott nagyteremben.

Vonzó, kellemes mulatságnak ígérkezik a mai estély, melylyel Nagyvárad s a megye előkelő urasszonyai s szépséges leányai fogják az ideai farsangot elbűcszutatni, hódolva ezáltal Carnevalnak nem uszályos selyem, hanem egyszerű, s azért imponáló különböző színű, de pettyes karton tolettében.

A bál kezdete 9 órakor.

Belépti díj személyenkint 3 korona.

A bál rendezése ez uton kérérik fel, hogy a beosztás és a vörös kereszttel ellátott rendezői jelvény kiosztása czéljából már 1/2, 9 órára megjelenni sziveskedjenek.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Koldusdiák.

Vasárnap: d. u. Betyár kendője este: Gerolsteini gyagyherczegnő.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 155.

Bérlet 187. sz.

Ma szombaton, 1903. február 21-én:

Koldusdiák.

Operette.

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászék 1 frt. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérhálzával szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, február 22-én:

Délután 3 órakor fél helyárrakkal:

Betyár kendője.

Népszínmű.

Este 7^{1/2} órakor rendes helyárrakkal:

Koldusdiák.

Opera.

Közönség köre.

Köszönetnyilvánítás.

A kiskereskedők társulata tánczestélyén a következő felülfizetések történtek, melyekért hálás köszönetet fejezi ki a társulat elnöksége.

Bognár Sándor, Breider Armin, Lukács Gyula, Levitter Miksa, Léderer és Kálmán-féle szeszgyár, Neuman Vilmos, Szabó Testvérek, Törley József és Tsa Budapest 20 koronát.

Moskovits Mór és fia, Krausz Béla 15 koronát.

Huzella Gyula, Fleischbacher Gyula, Steiner M. Albert, Stern Hermann, dr. Radó Ignác, Leszámitoló és Jelzálogbank, Fehér János, Mihelfi Jenő, Reismann Mór, Mihelfi Pál, Grósz Béla, Deutsch K. I., dr. Lindenfeld Zsigmond, Czeizler Ignác Jánosda Bleier Antal, Lindenfeld Dávid M.-Telegd, Gyárfás Pál Győr, Hoványi Géza, gróf Keglevich István utódai Budapest, Topits József fia Budapest, Berger Dániel, »Emilia« malom, Leipnik Mihály, Wallerstein Ferencz, Kiss Károly, Dióssy Lajos, N. N., Vermes Kornél, Váli Péter, Friss Zsigmond, Kandel József, Alkalmi szikvizgyár, Weisz Ernő, Weintraub Mór, Wechsler Adolf, Varga László 10 koronát.

Lévai Márton, Örley Simon 8 koronát.

Dr. Váradi Ödön 7 koronát.

Benedek Dávid, Spitz Sámuel, Fleischhacker Hugó, Schwartz Farkas, Weisz Mór, Lőrincz Henrik, Elő János, Csátáry József, Hant Frigyes, Held Kálmán 6 koronát.

Morovitz & Witrofsky Brünn, Lichtblau Jakab Tarnow, Platnik Ferd. & Fiai Wien, Hartwig & Vogel Bodenbach, Kirnbauer József Wien, »Hungária« egyesült gőzmalom R. T. Budapest, Dr. Heidelberg Tivadár Budapest, Franciaia cognacgyár Helyben, Vértes és Társa Lugos, Schmidl L. Győr, Biharszilágyi olajipar R. T. Budapest, Első magyar részv. söröző Kőbánya, Lusztig és Beck Budapest, Hamburger és Birkholz Budapest, Fleischher M. és Társa Brassó, Maltoni Henrik Budapest, Mauthner & Vilcek Budapest, Zwack J. és Fiai Budapest, Buzakeményítő és csirizgyár, Plan és Fried Budapest, Müller Testvérek Budapest, Apolló R. T. Budapest, Victor Schmidt & Söhne Wien, Landauer Ignác és Fiai Budapest, Geschwindt-féle R. T. Budapest, Frank Henrik Fiai Linz, Munk Mór, Schönberger Armin, Rothbart A. Ede, Rothbart Bernát, Rosinger Péter, Magyary Zoltán, Markovits Sándor, Heller Ede, Lőrincz Mór, Batig Vilmos, Strohmayer Pál, Dr. Fenyő

Sándor, ifj. Popper József, Dr. Stokker József, Czillér Imre, Tolnai Miksa, Kepes Márton, Fröhlich József, Grünberger Bernáth, Nussbaum Maresell, Margittai Samu, Friedmann József Rémos, Altmann Zsigmond Köröstarján, Hedrich & Strauss Budapest, Fl. Pojatsi D. Landsberg, Andrány Gusztáv, Jungreis és Weisz, Kelen Béla, Lindenbaum Ignác, Klein Mór B-Biószeg, Bauer Hermann, Kornhauser Henrik, Rosinger Jakab, Boros Imre, Schwartz Izidor, Weinstock Fülöp, Spitz József, Gyulai sütőde 5 koronát.

Csathó Gábor, Munk Gábor, Jelinek Géza, Neumann Gábor, Jakab Jakab, Schönfeld Sámuel, Boros Jenő, Glücksmann Armin, Haász Manó, Blau Mózes, Mihelfi Adolf, Vass Ödön, Pollák Pál 4 koronát.

N. N., Boros Imre, Horváth Lázár, dr. Havas Zsigmond, Friedländer Herman, Brüder J., Sebő I. 3 koronát.

N. N., Wallerstein Mór, Rothbart I., Grünfeld Ignác, Lengyel Lajos, D. Berger Ignác, Csillag Ignác, Adler Mór, ifj. Tóth Lajos, Waldman Dávid, Schosberger N., Spierer Menyhért, Roth Dávid, Lévy Dávid Tenke, Lichtwitz E. és Társa Troppau, Salzer Jakab Budapest, Káldori Soma Szeged, Janusek Károly, Márkus Ignác, Csathó Jenő, Moesári Mór, Horváth Emánuel 2 korona.

N. N., Rosinger Tibor, Scherz Károly, Steinfeld Lajos 1 koronát.

TAVIRATOK.

A pápa üdvözlése.

Pozsony, február 20. (Saj. tud. táv.)
A szentsége jubileuma alkalmából a pozsonyi katolikus intelligencia nagy arányu ünnepséget rendezett. És ez alkalommal táviratilag üdvözölte a jubiláló pápát.

Pancsova díszpolgára.

Pancsova, febr. 20. Pancsova városának törvényhatósági bizottsága tegnap tartott rendes közgyűlésén számos bizottsági tag indítványára egyhangulag és nagy lelkesedéssel a város díszpolgárává választotta Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert. A város ezzel elismerését akarta kifejezni a miniszternek a hazai közigazdaság fejlesztése érdekében kifejtett működéséért és egyuttal háláját leróni a miniszternek a város iránt ismételve tanúsított jóakaró támogatásáért. (M. T. I.)

A porta és a nagyhatalmak.

Bécs, február 20. (Saj. tud. táv.)
A nagyhatalmak képviselői holnap nyújtják át a portának a reform követelések jegyzékét.

A tisztviselők fizetésrendezése.

Budapest, febr. 20. (Saj. tud. távir.)
Az állami tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatokat február 24-én kezdi tárgyalni a képviselőház pénzügyi-bizottsága. Előreláthatólag pár nap alatt letárgyalja, ezután a képviselőház elé kerül a javaslat.

Venezuela.

New-York, febr. 20. A mint a New-York Heraldnak Port of Spainből táviratozzák, az angol tengerészeti hatóságok kijelentették, hogy Angliának eltökélt szándéka el nem ismeri azt a blokádot, a melyet Castro esetleg alkalmaz, sőt bármely beavatkozási kísérlet esetén az angol hadihajók lövi fognak. A javítás alatt lévő Quail hadihajó felváltásáig a Rockes angol hadihajó fogja ellátni a szolgálatot az Orinoko folyón. (M. T. I.)

Királyi kitüntetések a katonai javaslatokért.

Budapest, febr. 20. (Saját tud. táv.)
A »Nemzet« értesülése szerint a király br. *Andreánszky, Popovits, Emmerling* és *Bilik* tanácsosokat a katonai javaslatok előkészítése körüli érdemeikért rendszeres adományozásával tünteti ki.

Papp Ignác püspök a miniszterelnöknél.

Budapest, febr. 20. (Saj. tud. táv.)
Papp I. János a megválasztott gör. keleti püspök ma délelőtt tisztelettel *Széll Kálmán* miniszterelnöknél. A miniszterelnök hosszas beszélgetést a püspökkel s élénken tudakozódott egyháza ügyei felől. Ez alkalommal kijelentette *Széll Kálmán*, hogy megerősítését addig kell várnia, míg *Metianu* érsek kánonjogilag megvizsgálja a választást és az ezután összehívott zsinat határozza a választás érvénye fölött. Csak ezek megtörténte után terjesztheti fel megválasztását a Felsőház elé megerősítésvégett.

A Reichsrathból.

Bécs, febr. 20. Hosszabb vita után a bizottság részéről elfogadott határozati javaslatokat a ház magáévá tette és *Malik* kisebbségi indítványát elvetette. Az újabb határozati javaslatokat a véderő-bizottsághoz utasították, mire a véderőjavaslatot harmadik olvasásban is nagy többséggel elfogadták. Ulás vége hajnali 2 óra 15 perczkor. (M. T. I.)

Elhunyt történetíró.

Budapest, febr. 20. (Saj. tud. táv.)
Krausenfeld Jenő udvari tanácsos, szász történetíró élte alkonyán ma hirtelen elhunyt.

Tűz a tengeren.

Glasgow, febr. 20. A Gowan Road épületeiben, a melyek parafin- és naftakészletekkel voltak tele, az éjjel tűz támadt, a mely csakhamar több aczenyi területre terjeszkedett ki. Az égő olaj a kikötő felé folyt. A Shipping-társaság ottlévő csónakjai szintén lángba borultak. A tűzoltóság egész éjjel dolgozott. Ma reggel úgy látszott, hogy a tűz továbbterjedését sikerült megakadályozni, de délelőtt 10 óra tájban újra kiütött a tűz és lángba borította a Fineston-Faire kikötő-hídját, a mely leégett. A kár 40,000 font sterling. (M. T. I.)

Rejtélyes gyermekhulla.

Budapest, febr. 20. (Saj. tud. táv.)
A ruttkai vasuti állomáson egy elegánsan öltözött uri ember két suhanczra bízta utitáskáját, s 2 korona borralalót fizetett, hogy lelkiismeretesen vigyázzanak podgyászára. A két fiú e nagy vigyázatból azt hitte, hogy rendkívül értékes holmit rejt a táská. Nagy meglepetésükre egy csecsemő hulláját találták benne. A rendőrség megindította a nyomozást.

Forrongó Balkán.

Bukarest, február 20. A félhivatalos *Independence Roumaine* szovátessi a francia sajtó magatartását *Delcassé* külügyminiszternek a Macedóniában élő összes fajok egyenjogúsága tárgyában tett legutóbbi nyilatkozataival és Romániának ebben a kérdésben elfoglalt álláspontjával szemben és azt mondja, hogy a macedón kérdés megoldásának számolnia kell a faji különbségekkel és mindnyájoknak egyenlően igazságot kell szolgáltatni. Macedóniában nagyszámú román lakosság van, a mely lojalis előőrse a civilizációnak és a rendnek és haladásnak eleme. A nevezett lap bizik benne, hogy a porta őszintén támogatni fogja a nagyhatalmasságoknak azt a törekvését, hogy a macedóniai népek sorsának javítására komoly reformokat léptessenek életbe. Romániának azonos érdekei vannak a nagyhatalmasságokkal és szintén óhajtja a béke fenntartását, a mely lehetővé fogja tenni belső fejlődését, meg lévén győződve róla, hogy Romániának egyetlen érdeke sem fog határain kívül feláldoztatni. (M. T. I.)

val szemben és azt mondja, hogy a macedón kérdés megoldásának számolnia kell a faji különbségekkel és mindnyájoknak egyenlően igazságot kell szolgáltatni. Macedóniában nagyszámú román lakosság van, a mely lojalis előőrse a civilizációnak és a rendnek és haladásnak eleme. A nevezett lap bizik benne, hogy a porta őszintén támogatni fogja a nagyhatalmasságoknak azt a törekvését, hogy a macedóniai népek sorsának javítására komoly reformokat léptessenek életbe. Romániának azonos érdekei vannak a nagyhatalmasságokkal és szintén óhajtja a béke fenntartását, a mely lehetővé fogja tenni belső fejlődését, meg lévén győződve róla, hogy Romániának egyetlen érdeke sem fog határain kívül feláldoztatni. (M. T. I.)

Letartóztatott pénzhamisítók.

Budapest, febr. 20. (Saj. tud. táv.)
Zsabolya községben egy teljes felszerelésű pénzhamisító bandát leplezett le a csendőrség. A pénzhamisító társaságból 6 férfit és négy nőt sikerült letartóztatni. A társaság nagy apparátussal dolgozott, s kivált száz koronás bankók és koronás ezüst pénzek előállításával foglalkozott. A szükséges gépeket Berlinben szerezték be. A befektetés költségeit *Zerebek* földbirtokos fedezte.

A marokkói kérdés.

London, február 20. Amint a Times párisi levelezője értesül, *Delcassé* külügyminiszter nagyon óhajtja, hogy Angliával végleges megállapodásra jusson a marokkói kérdésre vonatkozólag. *Delcassé* azt akarja, hogy *Tanger* és *Tetuán* között kirekeszsenek egy zónát, amelynek magasabb igazgatását és tleg Spanyolországra bizzák. Többi részében Marokkónak, amelynek majdani birtokát *Delcassé* Franciaország és az afrikai bizottsága érd-keben életbevágó szükségességgnek tartja, Angliának szabad keze marad. A Standard megjegyzi erre, hogy tudósítójának értesülése szerint *Delcassé* ezt a tervet már közölte *Lansdowne* külügyminiszterrel. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tűzvel-vassal.

Irta: *Slenkiewicz Henrik.*

208

— Szóval, ilyen szerződést akartok velem kötni: te kozák, add ide a lelkedet, mi pedig kifizetünk karddal! Oh, azt meg nem élitek! Azt hiszitek, hogy az én kardom nem aczélból van? Már most károgtok, mint a varja a holttestem fölött? Olyan biztos, hogy én fogok elpusztulni? Ti az én véretem akarjátok, én a tiéteket, majd meglátjuk, ki lesz a szerencsésebb.

— Tehát nem mondod meg?

— Nincs több szavam hozzátok; — halál és pusztulás a fejetekre!

— Halál és pusztulás reád! Megérdemelnéd, hogy darabokra aprítsunk.

— Próbáljátok meg, szólt a kozák és hirtelen felugrott.

Kusel és *Wolodyjovsai* is felugrottak. Az ellenfelek kihívóan méregették egymást végig, a lovagok keble a felindulástól zihált és ki tudja, hogy mi történt volna, ha *Sagloba*, aki éppen az ablakon nézett ki, fel nem kiált:

— *Charlamp* jön a tanúival.

Egy kis idő múlva a *Petyhor*-kapitány társával, a két *Sielic* a szobába lépett. A köl-

csönös üdvözlések után *Sagloba* a szoba sarkába vonta őket és elmondotta nekik a tényállást. Biztosította *Charlamp*-t, hogy *Wolodyjovsai* csak rövid halasztást kér és rögtön a rendelkezésére fog állani, mihelyt végzett a kozákkal. *Sagloba* előadta, hogy milyen régi és nagy gyűlölettel viselkednek a herceg katonái *Bohun* iránt, milyen nagy ellensége *Bohun* az egész kőztársaságnak és egyike a legveszedelmesebb lázadóknak és végül, hogy egy herceglányt, egy nemes család tagját, egy kiváló derék lovag menyasszonyát rabolta el.

— És minthogy ti nemes urak, így szólt, végtére is bajtársaink vagytok, hát a gyalázat közös, mert egy emberben az egész nemesség meg van sértve. Eltűnétek hát, hogy ez megtörténtenél maradjon?

Charlamp először huzódzott és azt ajánlotta, hogy ha a dolod így van, úgy *Bohun* egyszerűen verjék agyon. *Wolodyjovsai* pedig álljon ki neki a megbeszélés szerint azonnal. *Sagloba* megmagyarázta neki, hogy az lehetetlen és hogy az nem is volna lovagias eljárás, ha ennyien támadnának egy ember ellen. Szerencsére ott voltak a *Sielic*ek, akik igen művelt és értelmes emberek voltak és így végül a makacs *lithván* lovag belenyugodott a halasztásba.

Ezalatt *Bohun* elment az emberekhöz és az őrmesterével tért vissza. Ennek megmondotta, hogy a két nemes urat párbajra hívta és ezt ismételte *Charlamp* és a *Sielic*ek előtt is.

— Mi pedig kijelentjük, szólt *Mihály*, hogy ha te győztesen kerülsz ki a velem vívott harcából, teljesen tőled függ, hogy *Saglobával* akarsz-e még megverekedni. Egyikünk sem fog téged kihívni és nem fogunk megtámadni, mehetsz, ahova akarsz. Lovagi szavunkra fogadom! És kérlek, uraim, titeket is, hogy jelentsétek ki magatok részéről ugyanazt.

— Megfogadjuk! szólt *Charlamp* és a két *Sielic* tünnepélyesen.

Most *Bohun* átadta *Chmielnickij* levelét az őrmesternek és így szólt:

— E levelet add át a királynak és ha el esem, mondd meg *Chmielnickij*nek, hogy ennek az oka csakis én vagyok és nem cselszövésnek lettem az áldozata.

Sagloba, aki mindenre figyelt, észrevette, hogy az őrmester komoly arca csöpp nyugtalanságot sem mutat — úgy látszott, hogy nem félti a hetmanját.

Bohun büszkén fordult a nemesekhez.

— Nos lássuk, hogy ki pusztul el és ki marad meg? Mehetünk.

— Menjünk, menjünk! felelték a többiek s kabátjuk szárnyát az övükbe dugva, kardjukat a hónuk alá fogták.

A folyóhoz mentek, amely egy cserjésen folyt keresztül. Október hava már letarolta a fák lombjait, de a cserjés mégis igen sűrű volt és mint egy gyászfatyol húzódott a mezőn át a távolabbi erdőig. Ködös nap volt, tele az ősz csöndes szépségével. A napsugarak tánczot jártak a kopasz galyakon és bearanyozták őket, bevilágították a folyó jobb partján elterülő sárgás fővényt. Az ellenfelek és a tanúk ide tartottak.

— Itt álljunk meg, szólt *Sagloba*.

— Helyes! felelték valamennyien.

Sagloba egyre nyugtalanabb lett, végül *Wolodyjovsai*hoz lépve, suttogni kezdett.

— *Mihály*!

— Nos?

— Az Isten szerelmére, *Mihály*, szedd össze minden erődet! A te kezdedben van most a *Skrzetuski* szerencsése, a hercegasszony szabadsága, a te életed és az enyém is, mert ha — Isten ments — szerencsétlenül járnál, én nem bírok ezzel a rablóval.

— Mért hívtad hát ki?

— Rád számítottam, *Mihály*, mert én már öreg vagyok és nehézkes, ez a gazamder pedig úgy ugrik, mint a tücsök, nagy kutya ez, *Mihály*!

— Majd vigyázok magamra.

— Az Isten oltalmazzon. Csak a lélekjelölétedet el ne veszítsd.

— Ej, miért?!

E perczben az egyik *Sielic* lépett hozzájuk.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTOI POSTA.

Zs. A. Róma. Az érdekes tárcsát köszönettel vettük. Minthogy azonban egy nappal megkészt, most már csak márcz. 3-án közölhetjük.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdák Biztosító Szövetkezete, a mely 1900 ban alakult, most fejezte be második üzletét. A szövetkezet igazgatósága gróf **Zselénszki Róbert** elnöke alatt megtartott ülésén megállapította a lefolyt 1902. év zárószámadásait.

A zárószámadások összeállításánál, a mint az alább közölt részletes adatokból kitűnik az intézet vezetősége arra fektette a fősúlyt, hogy a szövetkezetet lehetőleg megerősítse. Ez a törekvés sikerült is, a mennyiben két évi működés után a szövetkezet vagyonát külön tartalékokkal 132.000 koronával gyarapította.

A zárószámadások nem terjeszkednek ki a lefolyt évben megkezdett életbiztosítási üzletágra, a mely első év üzleti eredménye csakis az 1903. évi zárószámadásokban fog kifejezésre jutni. Ezen üzletág részére 200.000 korona értékű külön alapítvány jegyzetett, mely összegből 60.000 koronát tárczája nevében a földművelésügyi miniszter jegyezt. A tüz és jégűzlet fejlődését jobban illusztrálja a biztosított értékek összege, mely a tüz üzletben 141 millió, a jégűzletben 15 millió korona.

A tartalékok erős dotációja folytán a szövetkezet igazgatósága díjvisszatérítést az idén nem állapított meg, az alapítók és az üzletrészesek azonban részesednek 5% os kamatban.

A nyereség és veszteségszámla, valamint a mérleg-számla részletes adatai a következők:

Nyereség és veszteség számla: Bevételek: felesleg maradvány az 1901. évről 1.030 kor. 04 fill. Athozott tüzdijtartalék az 1901. évről 22837 kor. 44 fill. Athozott tüzkártartalék az 1901. évről 1575 kor. Tüzdijbevételek (törlesztések levonásával) 294.168 kor. 15 fill. Jégbevételek (törlesztések levonásával) 424.542 kor. 43 fill. Kamatok 39.184 kor. 32 fill., különféle bevételek 4673 kor. 47 fill., összesen 788.010 kor. 85 fill. Kiadások: Viszontbiztosítási díjak (a törlesztések és díjvisszatérítések levonásával) tüzben 107.630 kor. 58 fill., jégben 78.292 kor. 40 fill.; kárfizetések és kárfelvételi költségek (a viszontbiztosítók részének levonásával) tüzben 43.058 kor. 57 fill., jégben 115.532 kor. 45 fill. Az üzletvezetés költségei 119.961 kor. 13 fill. Bélygilletékek és adó 15.045 kor. 34 fill. Postaköltségek 14.076 kor. 62 fill. Szervezési és üzletszerzési költségek: 1902 évi szervezési költség 46.572 kor. 89 fill., jutalékok 26971 kor. 98 fill. Lezárások

77,233 kor. 79 fill. Tüzkártartalék saját számlán 6477 kor. 23 fill., tüzdijtartalék saját számlán 51.862 kor. 76 fill. Atutálás tartalékokba az alapszabályok értelmében 25.512 kor. 85 fill. Felesleg 59,782 korona 26 fillér. — Összesen 788,010 korona 85 fillér.

Mérleg számla. Vagyon pénztárkészlet 11,132 kor. 69 fillér. Pénzüintézeteknél tőkék 1.050,589 kor. 10 fillér. M. kir. postatakarékpénztár 16,808 kor. 51 fillér. Üzletrészesek 746,275 kor. Lettár 4798 kor. 08 fillér. Tárczaváltók 33,340 kor. 45 fillér. Különféle adósok folyó számlán 33,153 kor. 14 fillér. Künnlévőség képviselőknél 17,680 kor. 25 fillér. Követelések viszontbiztosító intézetektől 25,000 kor. Szervezési költségek 11,860 kor. 14 fillér, összesen 1.950,587 kor. 35 fillér. T-her: aláírók 1.668,120 kor. Tüzdijtartalék 51,862 kor. 76 fillér. Tüzkártartalék 6177 kor. 23 fillér. Egyébb tartalékok 112,153 kor. 91 fillér. Hatszáz koronás kötvények kisorsolási alapja 8,955 kor. 40 fillér. Tiszviselők nyugdíjalapja 2343 kor. 30 fillér. Óvadások 9600 kor. Különféle hitelezők 24,106 kor. fillér. Atmeneti számla 7187 kor. 33 fillér. Felesleg 59,789 kor. 26 fillér. Összesen 1.950,587 kor. 36 fillér.

Értéktőzsde.

Budapest, febr. 20.	
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	—
Rimamuranyi	509.50
Magyar jelzalog	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, febr. 20.	
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	—
Káposzta, repce, aug.	6.96

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. febr. 20-án.

Magyar aranyjárdék 4	12.25
Magyar koronajárdék	93.25
Magyar vasuti köl sön aranyban 4/3	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	99.50
Italmérési jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyercemény-sorsjegy-kölcsön	20.75
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	158.50
Osztrák járdék papirban	100. 0
Osztrák járdék papirban	100.70
Osztrák járdék aranyban	121.—
Osztrák korona járdék	101.20
Osztrák államsorsjegyek	154.50
Osztrák magyar bank részvény	15.80
Magyar hitelbankrészvény	745.—
Osztrák hit-litűzet részvény	698.75
Párisi vista	95.42
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.08

Németbirodalmi márka	117.06
Londoni vista	259.06
20 márkás arany	23.21

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-házban a II-ik emeleten egy **6 szobás utcai lakás** f. évi május 1-től kiadó.

Bővebbet a házmesternél. 180.

Egy kert

Szilágyi Dezső-utca közelében magán használatra bérbe kerestetik.

Bővebbet a kiadóhivatal. 186

Hirdetmény.

A Nagyváradi takarékpénztár, Biharmegyei kereskedelmi-, ipar- és terményhitelbank, Bihar-megyei takarékpénztár és Gazdasági és iparbank r. t. bejegyzett nagyváradi cégek ezennel közhírré teszik, hogy f. é. február hó 15. napjától kezdődőleg a betéti kamatlábat a következőleg állapították meg:

Az intézetek fizetnek:

1. Egy zárlattól a másik zárlatig heverő tőkék után 4 %-ot. 2. A zárlatközi időben legalább 4 hóig heverő tőkék után 3 1/2 -ot. 3. A zárlatközi időben nem teljes 4 hóig heverő tőkék után 3 %-ot. 4. Olyan tőkék után, melyek az intézetnél legalább 4 hóig hevernek de betéti idejük a zárlat által megszakított olyképpen, hogy a zárlat időpontjáig még 4 hó le nem telt:

a zárlat előtti időre	3 %-ot
a zárlat utáni időre	3 1/2 %-ot

A zárlat minden év június hó 30-án és december hó 31-én eszközöltetik és a kamatok a fenti kamatláb szerint tőkésítetnek.

A 10 % os jövedelmi adót a belevő megterhelése nélkül az intézetek fizetik.

Az intézeteknél elhelyezett régi betétekre nézve a most megállapított kamatláb f. é. április hó 1-ső napjától kezdődőleg lép érvénybe.

Nagyvárad 1903 február hó 14-én.

Nagyvárad takarékpénztár r. t.
Biharm. keresk., ipar- és terményhitelbank r. t.
Biharmegyei takarékpénztár r. t.
Gazdasági és iparbank r. t.

158.

Értesítés!

Üzletnagytás és építkezés végett az egész raktár

a Kalenda-féle üzlethelyiségbe,

Szt. László-tér lett márczius 2-áig

áthelyezve, ahol e szép rőfös és rövidáru raktárban mindent a lehető legolcsóbban lehet beszerezni.

Kérem figyelemmel lenni, mert e raktár ki lesz e helyiségben árulva.

Tisztelettel

AMERIKAI ÁRUHÁZ.

A Nagyváradi Takarékpénztár Részvénytársaság

Z Á R S Z Á M A D Á S A

az 1902-ik évről.

Mérleg-számla				TEHÉR					
VAGYON									
	korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.	
Pénzkészlet			184544	62	Részvénytőke		420000		
Előleg kölcsönök			62368	37	Tartaléktőke		464230	22	
Zálog »			2047	32	Nyugdíjalap		160195	92	
Jelzálog »			491414	52	Betétek könyvecskékre	12307466	52		
Törlesztéses jelzálog-kölcsön			1034516	74	» folyószámlára	530960	31	12838426	83
Váltó-kölcsön	3325209	02			Magyar tkptr. közp. bankra eng. kölcsönök			1141446	54
Leírás	18088	70	3307120	32	Hitelezők számlája			82306	64
Adósok folyószámlája	3643814	66			Zálogárverési többlet			1200	—
Leírás	8270	08	3635544	58	Fel nem vett osztalék 1889., 1894., 1901. évről			120780	—
Értékpapír	1520707	50			Visszleszámitolás			27051	46
Leírás	26670	86	1494036	64	Betét 10%-os kamatadó			64416	26
Pénzüintézetknél elhelyezett tőke			99016	23	Előre felvett kamatok			123155	61
Ingatlanok számlája	673914	88			Felosztandó 1902. évi nyeresmény				
Leírás	7276	80	666638	08					
Árverési bánatpénz, perköltség és óvatolás	21479	65							
Leírás	2393	86	19085	79					
Értékes felszerelések	15000	—							
Leírás	1000	—	14000	—					
Ércpénz és bélyeg			1010	60					
Előre fizetett kamatok			9803	65					
			15443873	46				15443873	46

Nyeresség- és veszteség-számla.				KÖVETEL				
TARTOZIK								
	korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.
Betét kamat			530958	87	Előleg kölcsön kamat		2315	39
Betét 10%-os kamatadó			53095	88	Zálog » »		159	65
Leszámitolt kölcsönök kamata			65871	09	Jelzálog » »		329553	55
Nyugdíjalap kamata			7123	16	Folyó számlai adósok kamat		220604	24
Adó			22011	90	Váltó kölcsön-kamat		242600	85
Személyzet fizetési számla			27875	60	Törlesztéses-kölcsön kamat		58144	52
Visszleszámitolat			30395	98	Értékpapír kamat		73358	94
Kezelési költség			9338	29	Ingatlan jövedelem		32095	93
1903. évre felvett kamatok			64416	26	Késedelmi kamat		14471	57
					1903. évre előre fizetett kamatok		9803	65
nyereség 186.855 kor. 91 fillér.					Nyeresség.			
Veszteségek és leírások:					Jutalék. Leirt követelések. Ércpénz. Ingatlan után		14834	65
Értékpapír számlán árfolyam-különbözet	26670	86						
Váltó-számlán	18088	70						
Adósok folyószámláján	8270	08						
Ingatlan-számlán	7276	80						
Perköltség és óvatolás-számlán	2393	86						
Értékes felszerelések	1000	—	63700	30				
Felosztandó nyereségi egyenleg			123155	61				
			997942	94			997942	94

Nagyvárad, 1902. december 31-én.

Dr. Hoványi Géza,
vezérigazgató

Justh Károly,
könyvvizsgáló.

A Z I G A Z G A T Ó S Á G:

A F E L Ü G Y E L Ő B I Z O T T S Á G:

Sal Ferencz,

kir. tanácsos, elnök.

Frankó Endre,
Hlatky Endre.

Huzella Gyula,
Kovács Béla.

Lévay Zsigmond,

Lopusnyi Gyula,

Papp János.